

nogen Maade anfer Nattearbejde for i og for sig noget Bifaldsværdigt. Jeg har i den Henseende maaffe en noget strengere Opfattelse; det er for mig en Overbevisningsag, at der Intet er, der i den Grad ødelægger et Menneske baade i legemlig og i aandelig Henseende som det at kunne tvinges til nogenlunde stadig fortsat Arbejde paa en Tid, hvor det hverken er legemlig eller sjælelig udvikklet. Jeg tror, at man ikke blot lægger en meget væsentlig Hindring i Veien baade for Børnenes legemlige og sjælelige Udvikling, naar man tilføder stadigt Nattearbejde, men at man tillige saaledes angriber deres Nervesystem, at man berøver dem den Spændkraft, som Intet i Verden senere er i Stand til at give dem. Naar der derfor kun er Spørgsmaal om, at det kunde være Fabrikanten fordelagtigt at benytte unge Mennesker nogle Timer om Natten, fordi han derved kunde drive Fabrikken med større Fordel, saa siger jeg, at det forekommer mig, at man ikke derfor bør taale, at han beriger sig paa Menneskehedens Beføstning; men paa den anden Side erkjender jeg, at der kan være Fabrikvirksomhed, som nødvendigvis kræver at fortsættes Dag og Nat. Med Hensyn dertil har jeg erklæret mig villig til at gaa ind paa Udvalgets Rante, nemlig at tilstaa Nattearbejde, men rigtigsnog under andre Betingelser og med andre Garantier, end det ærede Udvalg har opstillet. Jeg siger saaledes: Man legalisere ikke Nattearbejde, man taale det kun som Undtagelse, og man legalisere det i alt Fald ikke med de Termini, som det ærede Udvalg her har brugt; thi efter min Overbevisning ere disse trods deres tilsyneladende Lemphelighed hverken stikfede til at tilfredsstille de Fordringer, der maa gjøres fra de unge Menneskers Side eller fra Fabrikantens Side. Jeg havde fremdeles ligeoverfor den ærede Ordfører, at i det Mindste i de fleste fremmede Lovgivninger er Forholdet saaledes, at man overhovedet ikke giver Anvisning i Loven paa Nattearbejde, men vel giver Bemyndigelse til, at der kan ske Undtagelser. Det er i Grunden Alt det, jeg forlanger, at man stiller Nattearbejdet paa denne Maade. I Øvrigt vil jeg gøre opmærksom paa, at naar den ærede Ordfører nævnte den engelske Lovgivning, da er denne forsaavidt i Samklang hermed, som den ogsaa kun undtagelsesvis tillader Nattearbejdet, og det under ganske andre Restriktioner end dem, som det ærede Udvalg har opstillet. I den præsenssiste og i den svenske Lovgivning er Nattearbejdet aldeles forbudt, efter dem kan det ikke finde Sted, og dette er de seneste Lovgivninger og de, der synes at staa vore Forhold nærmest. Hvad de engelske Bestemmelser angaar, er det ganske rigtig, at man kan give Undtagelser fra Forbudet mod Nattearbejde i særlige Tilfælde, men kun efter Ansøgning og kun for visse Arter af Virksomhed. Hvor det maa siges, at en vis Art Fabrikdrift til enhver Tid fordrer Nattearbejde, gives der ligeledes Regler

for dets Tilbedelse, men vel at mærke under meget begrænsende Garantier. Naar der saaledes er blevet talt om Bogtrykkerier, er ikke alene Alderen forhøjet, men Nattearbejde tillades kun Unglinge eller Pigebørn paa 16 Aar hver anden Uge. Hvad Papirfabrikker og Glasværker angaar, da maa unge Mennesker arbejde i de sædvanlige Timer, men vel at mærke, ikke hver Dag og kun indtil 60 Timer om Ugen. Forudsættes der altsaa en sædvanlig Arbejdstid af 12 Timer om Dagen, maa de kun arbejde 5 Dage om Ugen. Hvad angaar Spinnere, Papirmøller, store Trykkerier og andre saadanne Industrigrene, kan ligeledes Nattearbejde tillades, dog kun hvert andet Døgn. De unge Mennesker skulle have den foregaaende og den efterfølgende Dag fri og maa under ingen Omstændigheder anvendes mere end 6 Nætter i 14 Døgn. Det kan jeg forstaa, thi jeg anfer det for givet, at selv et anstrengt Arbejde — og det er det, der her er Spørgsmaal om — ikke nær har den samme Betydning, naar det kun gjentager sig hver anden Nat, med en Nats Mellemrum, eller med 2 Fridage, som det har, naar Loven uden videre siger: I kunne frit bruge hver eneste Nat indtil 6 Timer, hvorhos endda 2det Stykke i § 6 giver Anvisning paa, at der gjennem Indenrigsministeriet kan gives Bemyndigelse til at forlænge denne Tid. Men ogsaa for Fabrikherrernes Vedkommende forekommer det mig, at det er en ikke heldig Ordning at stille Sagen saaledes, at de hver eneste Nat skulle have Skifte. Det gaar vistnok i Almindelighed i Fabrikker saaledes til, at Arbejderne skifte hver Middag og hver Midnat; men det vil jo aabenbart ikke falde sammen med de 6 Timer. Der vil altsaa blive en Forstyrrelse om Aftenen, og overfor Børnene maa det siges at være i høi Grad utilstedeligt, at ikke alene Halvdelen af de unge Mennesker i saadanne Fabrikker skulle have deres Nat forstyrret, men at de Allesammen skulle have det; de maa jo skifte og ved Skiftetiden jages ud, ligegyldig hvorledes Veiret er. Forudsat at der siges, at de maa arbejde i 6 Timer, og at Nattearbejdets Begyndelse sættes til Kl. 8, saa ville jo, naar Kl. er 2, de, der have været paa Nattearbejde, blive jagne hjem, medens de, der skulle paa Nattearbejde, tvinges til at være oppe en Del af Natten for at være paa Fabrikken Kl. 2. Jeg tror derfor — jeg erkjender, som sagt, at der er enkelte Industrigrene, der ikke kunne undvære Nattearbejde, — at det i sig selv er forsvarligere at stille dette som Undtagelse og nyttigere baade for Børnene og for Arbejdsherrene, at man overlader til Indenrigsministeren at give disse Undtagelser og stille de Betingelser, som efter det enkelte Arbejdes Væstfæstelse maa anses for at være de muligt bedste til at værne om de unge Menneskers og dernæst ogsaa om Arbejdsgivernes Interesser. Jeg kan derfor kun paa det Indstændigste anmode det ærede Thing om at vedtage mit under Nr. 6